

KOŁO NAUKOWO-ARTYSTYCZNE
KOMPOZYCJI I TEORII MUZYKI
AKADEMII MUZYCZNEJ
IM. KAROLA LIPŃSKIEGO
WE WROCŁAWIU

AKADEMIA MUZYCZNA
im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Partnerzy:

KLM LITERATURY
WE WROCŁAWIU

polmic.pl
Polskie Centrum Informacji Muzycznej

związek kompozytorów polskich
oddział we Wrocławiu

Wydział Muzyki
Akademii Muzycznej
im. Karola Lipińskiego
we Wrocławiu

Glissando

estetyka krytyka eksperyment

Wieloznaczność dźwięku

VIII Studencka Konferencja Naukowa

Wieloznaczność Dźwięku

Objęte honorowym patronatem JM Rektora AMKL

prof. dr hab. Krystiana Kiełba

10-11.05.2022 | konferencja online | zgłoszenia: msknwd@amkl.edu.pl

Program Studenckiej Konferencji “Wieloznaczność Dźwięku” 10-11.05.2022

Wtorek 10.05.2022

9.30-10.00 **Uroczysta inauguracja i powitanie uczestników – prof. dr hab. Anna Granat-Janki**

10.00-10.45 **Rozmowa z gościem specjalnym – kompozytorem doktorem Mateuszem Ryczkim**

10.45-11.00 **PRZERWA**

PANEL: EKSPERYMENT

11.00-11.30

Justyna Kusto, *Soundscape. Rola dźwięku w kreowaniu krajobrazu (miejskiego)*

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; Szkoła Doktorska Nauk Społecznych, Wydział Politologii i Dziennikarstwa, Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach

Dźwięk w przestrzeni miejskiej budzi coraz większe zainteresowanie społeczeństwa. Popularne ostatnio spacer-y dźwiękowe czy rosnąca liczba dźwiękowych instalacji w centrum miast skłaniają do refleksji. Wielu ludzi zaczyna zastanawiać się nad realnym wpływem audiosfery miejskiej na stan życia mieszkańców. Jaką rolę odgrywa dźwięk w mieście? Jakie miejsca uznawane są za przyjazne dźwiękowo dla mieszkańców? Czy hałas naprawdę obniża jakość życia i czy na każdego człowieka wpływa w taki sam sposób? W swojej prezentacji postaram się odpowiedzieć na wyżej wymienione pytania bazując na dokonaniach ekologii akustycznej. Jednocześnie przybliżę pojęcie soundscape'u korzystając z dorobku takich badaczy jak Sebastian Bernat, Robert Losiak czy Agnieszka Stanisł. W prezentacji nie zabraknie też własnych spostrzeżeń popartych wiedzą naukową.

11.30-12.00

Miłosz Kozak, *Między zasadą a eksperymentem. O ustawieniu orkiestry na przestrzeni dziejów*

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii; specjalność: Teoria Muzyki

Ustawienie orkiestry na scenie ewoluowało w zasadzie nieprzerwanie od jej powstania. Jako że ewolucja ta dokonywała się równolegle w kilku ośrodkach dziś zauważyć możemy kilka

prawdopodobnie równo popularnych ustawień. Muzyka XX wieku i szeroko rozumiany "eksperyment" w muzyce doprowadziły do dezintegracji klasyczno-romantycznych wzorców. W pracy autor pochylił się nad genezą i recepcją ustawień tradycyjnych, zagadnieniami teoretycznymi związanymi z tematem, a także prawdopodobnymi źródłami eksperymentów w kwestii ustawienia muzyków na scenie w muzyce awangardowej i postmodernistycznej.

12.00-12.30

Maciej Michaluk, *Próba ujęcia performatywno-semiotycznego utworów multimedialnych. Kontrolery ruchowe w Point Ones Alexandra Schuberta*

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie

Autor proponuje komplementarne ujęcie performatywno-semiotyczne analizy i interpretacji dzieła multimedialnego, gdzie z jednej strony znaczenie dzieła powstaje w sposób emergentny, „dziejąc się” w trakcie wykonania, z drugiej zaś zostaje ono metodycznie uporządkowane prekompozycyjnie. Istotne jest w tym wypadku oparcie się na najnowszych badaniach z zakresu multimodalności przekazu informacji (Rolf Inge Godøy) oraz neuroestetyki muzycznej (Mark Johnson) wychodzącej z założenia, iż muzykę odbiera się pośrednio również innymi zmysłami (*embodied cognition*).

Zawężenie zakresu badawczego do utworów stworzonych z myślą o kontrolerach ruchowych pozwoli uwypuklić kluczowy aspekt kompozycji multimedialnej opartej na sensorach jako takich, tj. przypisywanie funkcji i znaczeń modułom poszczególnych urządzeń, a w efekcie – uzyskanie sonifikacji strumienia danych, korzystając przy opisie tego procesu z kategorii „obecności” oraz „reprezentacji” (m.in. Erik Fischer-Lichte). Na przykładzie utworu *Point Ones* Alexandra Schuberta zostanie wykazane, że w przypadku utworów nowomiedialnych relacje pomiędzy użytymi w dziele mediami (i tym samym kodami semiotycznymi) każdorazowo kształtują się unikalnie i że w celu uzyskania możliwie szerokiego i kompletnego ujęcia badawczego, należy je analizować korzystając zarówno z perspektywy performatywnej, jak i semiotycznej (multimodalnej).

12.30-13.00

Jan Przegenda, *Sonologiczny aspekt eksperymentu słuchowego w pracy kompozytorskiej na przykładzie formotwórczej roli kolorystyki w procesie powstawania utworu „Bunt”*

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii; specjalność: Kompozycja

Podwójne znaczenie słowa „bunt” oznacza: z języka niemieckiego „kolorowy”; z języka polskiego „sprzeciw, protest, opór”. Ogólna idea utworu opiera się na wykorzystaniu i adaptacji zjawiska kontrastu („buntu”). Moment ukończenia partytury nie oznaczał dla kompozytora końca prac nad koncepcją utworu. Kreując pewną muzyczną ideę, kompozytor (co istotne jeszcze przed dokończeniem utworu) postanowił zbadać jej efektywność na podstawie wystandaryzowanego badania sumującego wrażenia grupy 47 słuchaczy, osób z wykształceniem muzycznym – studentów Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. W tym celu stworzył komputerową symulację reprezentatywnych fragmenty trzech muzycznych teł z trzech części utworu oraz komputerową symulację piętnastu „buncików”, występujących w różnych miejscach w partyturze. Nadrzędnym celem przeprowadzenia badania było sprawdzenie czy owe „bunciki” dysponują odpowiednim ładunkiem kontrastu. Badani posługiwali się wymyśloną przez autora skalą kontrastu i oceniali „bunciki”. Przeprowadzenie badań ankietowych przyniosło interesujące wyniki, które autor szczegółowo poddał analizie i omówił w pracy pisemnej. Ostatnią fazą pracy nad utworem było wzmożenie potencjału kontrastu tych „buncików”, które statystycznie ankietowani najczęściej uznawali za neutralne. Modyfikacjom ulegała warstwa rytmiczna, dynamiczna, instrumentacyjna, gęstość fakturalna i inne. Proces komponowania utworu wsparty był również refleksją teoretyczną autora zainspirowała koncepcja teorii sonologii muzycznej autorstwa Józefa Michała Chomińskiego. Jakkolwiek sonologia muzyczna łączona jest najczęściej z twórczością kompozytorów polskich

początków lat sześćdziesiątych XX wieku i sonorystycznym traktowaniem materiału muzycznego, to stanowić może cenne źródło inspiracji również dla utworów wykorzystujących brzmienia bardziej tradycyjne lub komponowanych współcześnie z uwzględnieniem zupełnie innej perspektywy twórczej odwołującej się do sonologicznego postrzegania i projektowania materiału muzycznego.

13.00-14.00 **PRZERWA**

PANEL: VARIA

14.00-15.00

Justyna Skowronek, Karolina Kamrowska, *Systematyzacja czynników warunkujących jakość występu muzyka. Analiza zagadnienia ze szczególnym uwzględnieniem problemów u gitarzysty koncertującego oraz śpiewaka operowego*

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, Wydział Instrumentalny, specjalność: gra na gitarze; Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Instytut Psychologii, Psychologia

Problematyka czynników warunkujących jakość wystąpienia publicznego artysty muzyka jest jednym z kluczowych aspektów wpływających na prezentowany poziom wykonawczy. Wieloaspektowość tematu wielokrotnie zostawała poddawana analizom badawczym w pracach dotyczących tremy scenicznej, orientacji motywacyjnych, problemów wykonawczych, struktury osobowościowej i emocjonalnej, predyspozycji indywidualnych (m.in.: Gruszka, 2011; Kenny, 2011; Kaleńska-Rodzaj, 2014, 2021; Lippman, Theiler, 1995; O'Toole, 2019). Prezentacja będzie próbą holistycznego usystematyzowania zagadnienia na podstawie dostępnego przeglądu badań oraz badań własnych ze szczególnym uwzględnieniem grupy gitarzystów oraz śpiewaków operowych. Świadomość problematyki ściśle wiąże się z możliwością wykorzystania specyficznych technik pozwalających na opanowanie lub załagodzenie problemów wykonawczych i psychologicznych bezpośrednio wpływających na muzyka w sytuacji koncertowej.

15.00-15.30

Klara Amelia Zienkiewicz, *Z życia wiejskiego muzykanta*

Uniwersytet Warszawski, Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych, Nauki o sztuce (muzykologia)

Celem referatu będzie przedstawienie wyników badań terenowych prowadzonych wśród akordeonistów i harmonistów, ze szczególnym nawiązaniem do biografistyki muzycznej. W referacie zostaną poruszone zagadnienia związane z życiem muzykanta. Na początku zostaną przybliżone sylwetki informatorów, początki gry na instrumencie oraz przebieg pierwszego wesela, które często było kluczowym wydarzeniem w życiu respondenta. Podczas prezentacji będzie można zapoznać się z cechami, które predestynują do tego, aby zostać dobrym muzykantem. Nie zabraknie również poruszenia takich aspektów życia, jak łączenie pracy zawodowej z praktyką muzyczną, dodatkowe zadania powiązane z sytuacjami muzycznymi oraz niecodzienne zdarzenia towarzyszące grze podczas wesel i zabaw.

**18.30 Koncert Kompozytorski LIVE STREAM kanał youtube
AMKL**

ŚRODA 11.05.2022

PANEL: ESTETYKA, STYL

10.00-10.30

Aleksandra Ferenc, *Twórczość Rafała Augustyna - źródła inspiracji, estetyka*

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu; Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie

Na podstawie dotychczasowego dorobku twórczego można stwierdzić, iż Rafał Augustyn jest kompozytorem wszechstronnym. Analizując twórczość kompozytora możemy dowiedzieć się o jego preferencjach dotyczących rodzajów, gatunków i form muzycznych. Są to m. in. utwory instrumentalne, wokalne, wokально-instrumentalne, elektroniczne, muzyka do spektakli pantomimicznych, balet, muzyka teatralna, filmowa i rozrywkowa. Inspirują go: różne kręgi kulturowe, historyczne epoki, literatura, twórczość innych kompozytorów, podróże, czas. Pozamuzyczna inspiracja, muzyczny dowcip, inteligentne przymrużenie oka zamiast patosu, wyczulony zmysł dramaturgiczny są bardzo charakterystyczne dla twórczości Augustyna. Jego utwory są powściągliwe w wyrazie, emocjonalność pojawia się przeważnie w pieśniach. Wynika to z dążenia kompozytora do logiki, precyzji, przejrzystości, a więc do postawy klasycystycznej. Augustyn mówi o sobie, że jest „typem przerabiacza”, co oznacza, że przez lata wraca do tych samych pomysłów. Komponowanie jest dla twórcy procesem bardzo racjonalnym. Swoją pracę porównuje do pracy architekta, pisze często warstwami – najpierw powstaje plan generalny, następnie struktura harmoniczna, później przebieg i główne faktury, struktury rytmiczne itd. Choć rocznikowo twórca przynależy do kompozytorskiego „pokolenia '51”, to jednak jego muzyka wymyka się wszelkiej kategoryzacji i ulega licznym przeobrażeniom. W jego dorobku znajdują się zarówno dzieła o potężnych rozmiarach i silnym wyrazie emocjonalnym, jak również zwarte krótkie formy, traktowane przez kompozytora z dużym dystansem i humorem.

10.30-11.00

Gabriela Tencza, *Wartość estetyczna utworów muzycznych wykorzystywanych w muzykoterapii*

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii, specjalność: Teoria Muzyki (zakres muzykoterapia)

Głównym celem wystąpienia jest ukazanie różnic w ocenie wartości estetycznej utworów muzycznych odtwarzanych oraz wytwarzanych w trakcie zajęć muzykoterapeutycznych. Muzyka jest podstawowym środkiem oddziaływania w procesie muzykoterapeutycznym, który wpływa na pacjenta/klienta. To właśnie dzięki niej muzykoterapeuta może realizować zamierzone cele terapeutyczne przyczyniające się zarówno do wspomagania, jak i usprawniania pacjenta/klienta. Utwory muzyczne, odtwarzane w trakcie zajęć muzykoterapeutycznych, są wybierane na podstawie posiadania jak najwyższych walorów artystycznych oraz estetycznych. Dzięki temu możliwe jest jak najlepsze dotarcie, poprzez muzykę, do osób uczestniczących w muzykoterapii. Jednak innym kryteriom oceny podlegają utwory muzyczne wytwarzane przez pacjentów/klientów w trakcie zajęć

muzykoterapeutycznych. W tym przypadku walory estetyczne stawiane są na drugim miejscu. Prelegentka w swoim wystąpieniu przedstawia ogólną charakterystykę metod i technik muzykoterapeutycznych, które wykorzystują muzykę odtwarzaną oraz wykonywaną w trakcie zajęć muzykoterapeutycznych.

11.00-11.30

Jakub Szewczyk, *Pieśni solowe Józefa Elsnera do słów Franciszka Karpińskiego.*

Analiza stylokrytyczna

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu; Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii, specjalność: Teoria Muzyki

Twórczość kompozytorska Józefa Elsnera jest reprezentowana przede wszystkim przez pokaźną liczbę utworów religijnych, scenicznych, kantat, utworów orkiestrowych i kameralnych w różnych obsadach. Zdecydowanie mniej znaną część dorobku kompozytora stanowią pieśni – na jeden, dwa i więcej głosów z towarzyszeniem instrumentu klawiszowego i a cappella. Utwory te, pisane zarówno do muzykowania domowego, jak i celów artystycznych, powstawały spontanicznie lub też z myślą o konkretnych instytucjach, czy osobach. Mimo pokaźnej liczby – ponad stu, traktowane raczej marginalnie w kontekście całego dorobku – pieśni Elsnera nie były dotychczas przedmiotem obszernych analiz i omówień. Toteż celem niniejszego referatu jest zwrócenie uwagi na istotną rolę twórczości pieśniarskiej kompozytora, szczególnie w kontekście analizy stylokrytycznej. Analizą objęto dziesięć kompozycji do słów Franciszka Karpińskiego – czołowego przedstawiciela polskiego sentymentalizmu. Oprócz omówienia cech poszczególnych elementów dzieła muzycznego przedstawiono charakterystykę tekstów literackich, ich strukturę, związki słowno-muzyczne i zawarte w niektórych pieśniach elementy narodowe.

11.30-12.00

Berenika Wojnar, *Twórczość jako autobiografia, na przykładzie twórczości Charlesa Mingusa*

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu; Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii, specjalność: Kompozycja

Charles Mingus dla większości osób znany jest raczej jako wybitny kontrabasista, odznaczający się unikalnym stylem gry. Niewielu jednak wie, iż swoje pierwsze kroki w świecie muzyki stawiał jako klasyczny wiolonczelista i kompozytor muzyki nowej. Celem prezentacji będzie ukazanie twórczości słynnego jazzmana z perspektywy negatywnych wydarzeń w jego życiu, zarówno związanych z sytuacją polityczną i społeczną w USA jak i jego problemami zdrowotnymi, włączając w to zmagania z zaburzeniami psychicznymi i stwardnieniem zanikowym bocznym.

12.00-12.30

Jan Bielak, *Związki z symbolizmem w pieśniach z op. 17 Karola Szymanowskiego*

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu; Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii, specjalność: Teoria Muzyki

Przez lata cykl *Dwunastu pieśni do słów niemieckich* op. 17 uważano za jeden z najsłabszych w twórczości Karola Szymanowskiego. Krytykowano ich nadmierne skomplikowanie i silną zależność od późnoromantycznego stylu niemieckiego, niekiedy otwarcie oskarżając kompozytora o brak oryginalności i nieczytelność. Ten surowy pogląd uległ w ostatnich dekadach zauważalnej rewizji,

wciąż jednak pozostaje do wyjaśnienia podstawowy problem: dlaczego op. 17 wzbudził taką niechęć, i to nawet wśród współczesnych Szymanowskiemu?

W niniejszym referacie postaram się udowodnić, że źródłem nieporozumienia był wpływ estetyki symbolizmu, któremu kompozytor uległ przede wszystkim za pośrednictwem wierszy Richarda Dehmela, stanowiących zasadniczy trzon tego cyklu. Poezja Dehmela, choć nie jest, zawiera cechy typowe dla symbolizmu i dokładnie to samo można powiedzieć o pieśniach z op. 17, w których stopień oddziaływania symbolizmu rozciąga się od znacznego do minimalnego. Quasi-symboliczna niejasność treści wyrażona wyrafinowanym post-wagnerowskim językiem – oto główna przyczyna niezасłużonego niepowodzenia Dwunastu pieśni.

PANEL: KRYTYKA

12.30-13.00

Martyna Krymska, „*La Follia*” na skrzypce solo Krzysztofa Pendereckiego - od szaleństwa ku wirtuozerii

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu; Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii, absolwent

W 2013 roku Krzysztof Penderecki podarował niezwykle cenny prezent z okazji 50. urodzin Anne-Sophie Mutter - utwór *La Follia* na skrzypce solo. Wybitna niemiecka skrzypaczka wykonała go po raz pierwszy 14 grudnia tegoż roku w prestiżowej nowojorskiej Carnegie Hall. *Folia* to jeden z najstarszych tematów muzycznych w Europie, z języka włoskiego oznacza „szaleństwo”. Wywodzi się najprawdopodobniej z żywiołowego ludowego tańca popularnego w XV-wiecznej Portugalii. Utwór Pendereckiego tworzy temat oraz dziewięć wariacji. W swoim referacie autorka chciałaby przybliżyć tę kompozycję, odnieść ją do obecnych w literaturze muzycznej dzieł o tym samym tytule, wskazać najistotniejsze analityczne aspekty oraz odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób owe szaleństwo jest kreowane przez kompozytora.

13.00-14.00 **PRZERWA**

14.00-16.00 **Warsztaty z krytyki muzycznej z p. dr Karoliną Dąbek**